

Buurtagenda Dichterswijk

Versie: 11 januari 2021

Gemeente Utrecht

Utrecht.nl

Colofon

Projectmanagement

Mieke Coenen (Omgevingsmanager)

Opdrachtgever

Margo Meijer (Ruimtelijk regisseur Merwedekanaalzone)

Grafische realisatie

OntwerpStudioRuimte

Versiedatum

11 januari 2021

Bestuurlijke besluitvorming

B&W, als bijlage bij de Reactienota Inspraak Omgevingsvisie Merwedekanaalzone, deel 2

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
Ontwikkelingen rondom Dichterswijk	4
Totstandkoming Buurtagenda	4
2. Ontwikkelingen in en om Dichterswijk	6
3. Thema's	7
Leefbaarheid	7
Verkeerssituatie	7
Bouwoverlast	7
4. Voorstellen voor (mogelijke) maatregelen	8
Leefbaarheid	9
Verkeerssituatie	10
Bouwoverlast	11
5. Vervolg	12
Van (mogelijke) maatregelen naar projecten	12
Betrokkenheid wijk	12
6. Middelen	13

1. Inleiding

Ontwikkelingen rondom Dichterswijk

Er verandert het nodige in en om Dichterswijk, onder andere door de ontwikkeling van Merwedekanaalzone. Aan de overzijde van het Merwedekanaal ontstaat een nieuwe stadswijk met circa 1.000 nieuwe woningen (deelgebied 4). Het plan is om Dichterswijk via een wandel- en fietsbrug richting de Heycopstraat te verbinden met de nieuwe wijk. Dit is onderdeel van de grotere ontwikkeling van de Merwedekanaalzone tot aan de A12.

Tegenover Dichterswijk wordt gewerkt aan twee projecten, Wilhelminawerf en Defensierrein (en een toekomstige ontwikkelstrook aan de Kon. Wilhelminalaan). De bouw van Wilhelminawerf startte in 2019 en loopt door tot 2022, op het Defensierrein zijn de werkzaamheden recent gestart.

Daarnaast speelt er een aantal andere ontwikkelingen in en om de wijk, zoals de plannen Heycop en Kruisvaartkade. Dichterswijk is daarmee typerend voor hoe een stad als Utrecht volop in beweging is. Ook de wijk zelf zag er aan het begin van deze eeuw nog heel anders uit zonder de 'nieuwbouw' van Parkhaven. Het gebied dat toen is ontsloten, is inmiddels een levendige subwijk.

Begin 2020 lag de omgevingsvisie deel 2 van de Merwedekanaalzone ter inzage. De gemeente heeft veel reacties ontvangen van bewoners uit Dichterswijk, die zich zorgen maken. Zorgen over de effecten die een nieuwe stadswijk en de brug richting de Heycopstraat hebben op hun wijk. Maar ook over de verschillende projecten die tegelijkertijd in en om hun wijk worden voorbereid en uitgevoerd. Ze wijzen op het effect hiervan op de bestaande waarden en kwaliteiten van de wijk, zoals de rust, het groen en de veiligheid. Bewoners willen niet dat die worden aangetast. De bewoners van Dichterswijk vragen de gemeente (meer) aandacht te hebben voor de afstemming tussen de verschillende ontwikkelingen en te kijken naar de samenhang op bovengenoemde onderwerpen.

Daarnaast willen bewoners meer en beter geïnformeerd worden en betrokken worden bij de ontwikkeling van Merwedekanaalzone.

De gemeente heeft begrip voor deze zorgen. De gemeente vindt het dan ook belangrijk om met elkaar te bekijken hoe de bestaande en de nieuwe situatie zo goed mogelijk op elkaar afgestemd kunnen worden. Naar aanleiding van de inspraakreacties op de omgevingsvisie Merwedekanaalzone is daarom een 'Buurtagenda Dichterswijk' opgesteld.

De Buurtagenda adresseert de zorgen en de kansen die bewoners van Dichterswijk noemen in relatie tot de effecten van de Merwedekanaalzone op hun wijk. De Buurtagenda doet voorstellen voor mogelijke maatregelen. De Buurtagenda is nog geen uitvoeringsplan, maar de maatregelen moeten, samen met bewoners, verder worden uitgewerkt.

De maatregelen uit de Buurtagenda Dichterswijk zijn onder andere gekoppeld aan de realisatie van een wandel- en fietsbrug ter hoogte van de Heycopstraat, invoering van betaald parkeren en voorgestelde maatregelen in het verkeersnetwerk die zijn beschreven in de Integrale Mobiliteitskoers Utrecht Zuidwest (bijlage bij het mobiliteitsplan 2040 Slimme Routes, Slim Regelen, Slim Bestemmen). Indien er wijzigingen komen in deze plannen, kan het zijn dat de Buurtagenda geactualiseerd moet worden, waarbij bekeken wordt welke maatregelen in de nieuwe situatie gewenst zijn.

Totstandkoming Buurtagenda

Deze eerste Buurtagenda is opgesteld met behulp van de inspraakreacties op de Omgevingsvisie deel 2. Bij het opstellen vond een afstemmingsgesprek plaats met twee georganiseerde bewonersgroepen, de stichting Vrienden van het Ringpark Dichterswijk en het comité Red het Heycopplantsoen. Er heeft geen verdere participatie plaatsgevonden of afstemming met de wijk. Dit gebeurt in een later stadium.

Uit het gesprek met de twee bewonersgroepen kwam nog een onderwerp naar voren voor de Buurtagenda. Bewoners ervaren op dit moment bouwoverlast en dit zal de komende jaren blijven. Dit wordt niet alleen veroorzaakt door de ontwikkeling in Merwedekanaalzone deelgebied 4 maar ook door andere projecten in en om de wijk. De Buurtagenda gaat daarom niet alleen over maatregelen om de nieuwe situatie zo goed mogelijk in te richten, maar ook over hoe de leefbaarheid tijdens de transitie behouden blijft.

In de Buurtagenda gaan we in op de zorgen die leven bij de bewoners van Dichterswijk en worden (mogelijke) maatregelen beschreven om hieraan tegemoet te komen. Deze maatregelen worden in samenhang met elkaar verder uitgewerkt na de besluitvorming over de omgevingsvisie deel 2. Afgesloten wordt met een voorstel voor het vervolg.

2. Ontwikkelingen in en om Dichterswijk

In en om Dichterswijk spelen meerdere ontwikkelingen, die elk hun eigen effect hebben op de wijk, nu en in de toekomst.

- Ontwikkeling deelgebied 4 Merwedekanaalzone:
In deelgebied 4 van Merwedekanaalzone, de overzijde van het Merwedekanaal ter hoogte van Dichterswijk ontstaat een nieuwe stadswijk. Op het voormalige Defensierrein komen 600 - 800 woningen met bijbehorende voorzieningen en een park. De bouw start begin 2021. De bouw op het terrein van de Wilhelminawerf is 2019 gestart. Hier komen 167 appartementen, waarvan de eerste eind 2020 worden opgeleverd, en een horecapaviljoen aan een binnenhaventje. Eneco heeft de hulpwarmtecentrale aan de Kanaalweg omgebouwd tot een warmteoverslagstation en is met de gemeente in overleg over de inrichting van het terrein rondom hun gebouw.
- Busbaan Dichterswijk:
Over de M.A. Tellegenlaan (langs het Defensierrein), de Mandelabrug en de Van Zijstweg legt de gemeente een busbaan aan. Bij de herinrichting horen ook tweerichtingenfietspaden aan beide zijden van de weg en toevoegen van groen. De aanleg van de busbaan startte in 2019 en de planning is dat realisatie eind 2020 gereed is.
- Nieuwbouw Heycopstraat:
Er komt nieuwbouw op het nu braakliggend terrein van de voormalige soepfabriek, een toevoeging van 416 huurwoningen rondom een nieuw aan te leggen groene, autovrije 'parkstraat' tussen de Heycopstraat en de Veilingstraat. De bouw is gestart in het najaar van 2020.

- Nieuwbouw Kruisvaarkade:
Aan de oostrand van Dichterswijk (tegen het spoor aan) ligt een plan voor nieuwbouw van 450 tot 600 woningen, in een mix van eengezinswoningen en appartementen met binnentuinen, ondergronds parkeren, daghoreca en een park langs het water. Planning is dat de bouw in het voorjaar van 2021 start.
- Bewonersinitiatief Ringpark Dichterswijk:
De Stichting Vrienden van het Ringpark heeft eind 2019 een subsidie gekregen voor de realisatie van haar actieplan om het bestaande groen in de wijk (beter) met elkaar te verbinden. De uitvoering gebeurt in deelprojecten, waarbij zo mogelijk wordt aangesloten op andere ontwikkelingen.

Daarnaast zijn er plannen voor herinrichting van de Croeselaan en het Beurskwartier.

3. Thema's

Insprekers geven aan zich zorgen te maken over de leefbaarheid, de verkeerssituatie in de wijk en over de bouwoverlast. Hieronder worden deze thema's verder toegelicht

Leefbaarheid

- Aantasting groen en speelmogelijkheden:
Bewoners zijn bezorgd dat door de aanlanding van de nieuwe brug het Heycopplantsoen wordt aangetast. Ook is men bang dat de vervolgroute vanaf de brug door het Heycopplantsoen gaat lopen. Dit leidt tot een afname van groen, een slechtere toegankelijkheid van het groen en een minder veilige speelomgeving.
- Aantasting van de rust/het wijkgevoel:
Veel bewoners geven aan dat ze nu in een rustige buurt wonen en dat zo graag willen houden. Ze geven er de voorkeur aan dat het drukke fietsverkeer op de Kanaalweg gebruik blijft maken van de bestaande bruggen, omdat dit fietsverkeer niet past in de woonstraten van hun wijk. Zij vrezen ook de komst van e-bikes en brommers. Insprekers schrijven dat zij zelf geen behoefte hebben aan de nieuwe brug, want ze vinden het niet erg om een stukje om te fietsen. Ze waarderen het gesloten karakter aan de kant van het kanaal.

Verkeerssituatie

- Veiligheid:
Bewoners maken zich zorgen over de veiligheid in de wijk. Zij wijzen onder meer op het feit dat er meerdere in- en uitgangen van parkeergarages en brandgangen aan de Heycopstraat gesitueerd zijn. Daarnaast is er volgens hen nu al regelmatig sprake van gevaarlijke verkeerssituaties rond de K&R bij school in de spits. Ook wordt genoemd dat de kruising met de Croeselaan niet berekend is op meer fietsers.

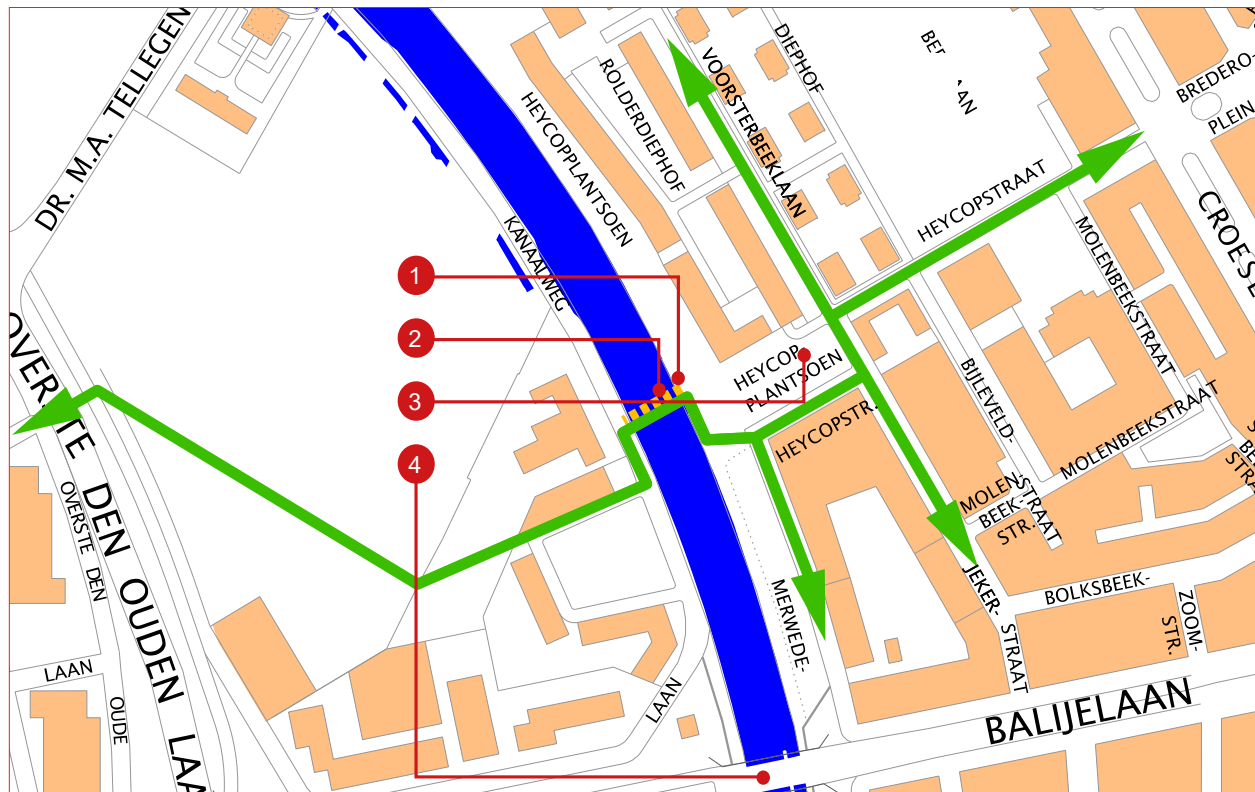
- Parkeeroverlast:
Veel bewoners zijn van mening dat de hantering van lage parkeernormen in de Merwedekanaalzone zal leiden tot uitwijkgedrag van parkeerders, waardoor er in hun wijk meer parkeeroverlast zal ontstaan.
De bewoners ervaren nu al parkeeroverlast en verwachten dat dit groeit als deelgebied 4 van Merwedekanaalzone gereed is. In de omgevingsvisie deel 2 staat dat betaald parkeren moet worden ingevoerd voor de komst van de eerste bewoners naar deelgebied 5. Bewoners pleiten ervoor om het betaald parkeren eerder in te voeren.

Bouwoverlast

- Versnipperde communicatie over bouwwerkzaamheden:
Bewoners ervaren versnipperde en beperkte informatievoorziening. De verschillende ontwikkelaars en bouwers gebruiken verschillende communicatiekanalen en informeren ieder alleen de directe omgeving van het project (een straal van circa 100 meter). Ook bewoners daarbuiten krijgen te maken met de effecten van de bouwwerkzaamheden en weten niet waar ze terecht kunnen met vragen. Het is niet altijd duidelijk wie aanspreekpunt is voor welk project.
- Afstemming over effect bouwwerkzaamheden:
Bewoners geven aan dat zij zich zorgen maken of er wel afstemming is tussen de verschillende projecten over de bouwwerkzaamheden onderling.
Vanwege de coronamaatregelen zijn bewoners veel meer thuis en ervaren zij meer overlast.

4. Voorstellen voor (mogelijke) maatregelen

Hieronder doen we een aantal voorstellen voor (mogelijke) maatregelen in relatie tot de ontwikkeling van de Merwedekanaalzone. Dit wordt verder concreet gemaakt bij de uitwerking van de Buurtagenda samen met de wijk. De maatregelen gericht op het tegen gaan van bouwoverlast zijn al gestart. De (mogelijke) maatregelen zijn te vinden op onderstaande kaart.

- 1 HEYCOPPLANTSOEN
Inpassing nieuwe wandel- en fietsbrug bij Heycopplantsoen en mogelijk verdere herinrichting naar aanleiding van bewonerswensen (zie vergroening);
- 2 BRUG NAAR HEYCOPSTRAAT
Ontwerp gericht op faciliteren lokaal verkeer en langzame fietsers;
- 3 HEYCOPPLANTSOEN
Behoud kwaliteit en gebruik;
- 4 BALIJEBRUG
Aanpassen op- en afritten;

Gehele Dichterswijk

- 5 HERINRICHTING VERVOLG-ROUTES →
Onderzoeken van eventuele benodigde aanpassingen aan vervolgroutes door de wijk;
- 6 INVOEREN BETAALD PARKEREN (stapsgewijs);
- 7 VERGROENING
Samen met het Ringparkinitiatief de kansen voor vergroening binnen projecten in de wijk verder onderzoeken.

Leefbaarheid

Bewoners maken zich zorgen over aantasting van groen en speel-mogelijkheden door aanlanding en vervolgroutes vanaf de brug.

Mogelijke maatregelen zijn:

- Heycopplantsoen
Het Heycopplantsoen is een belangrijke groen- en speelvoorziening in de wijk. De wandel- en fietsbrug landt aan in het Heycopplantsoen. De exacte inpassing van de brug vergt nadere studie en hoe de aanlanding wordt vormgegeven en ingepast, is mede afhankelijk van het type brug waarvoor gekozen wordt. Op dit moment weten we nog niet hoe dit eruit komt te zien. Bij de inpassing wordt rekening gehouden met de kwaliteit en het gebruik van het Heycopplantsoen. Net als met het gegeven van de Eneco-ringleiding die vorig jaar is aangelegd, het niveauverschil met de Rolderdiephof en de parkeergarage aan de Voorsterbeeklaan.
De insteek voor de vervolgroutes vanaf de brug is dat er zo veel mogelijk gebruik wordt gemaakt van de bestaande (fiets) infrastructuur en dat fietsers bij voorkeur richting de kruising Heycopstraat/Merwedekade rijden. Hierdoor verandert er zo min mogelijk aan de kwaliteit en het gebruik van het Heycopplantsoen. De exacte inpassing moet nog verder worden onderzocht.
- Vergroening:
We gaan onderzoeken hoe de wijk groener kan worden gemaakt als onderdeel van de verschillende projecten in de wijk. Afgesproken is dat er wordt samengewerkt met het Ringpark-initiatief. Daarbij wordt ook gekeken waar in de wijk meer groen kan worden toegevoegd.

Bewoners maken zich zorgen over verdwijnen van de rust door groei fietsverkeer door de wijk vanaf de nieuwe brug.

Mogelijke maatregelen zijn:

- Brug naar Heycopstraat:
Het is de bedoeling dat de route over de brug een alternatieve route is gericht op lokaal verkeer en fietsers die de drukke routes willen vermijden zoals kinderen en ouderen. In het ontwerptraject van de brug wordt bekeken hoe de brug het beste kan worden ingericht voor dit gebruik. Hoewel alleen de praktijk kan uitwijzen welke aantallen en welk type fietser de nieuwe brug gaat gebruiken, hangt dit samen met de keuzes in het ontwerptraject van de brug en de vervolgroutes. Binnen de gemeente is hiermee kennis en ervaring opgedaan die we gaan combineren met de praktijkervaringen van de bewoners. Zo werken we gezamenlijk aan een goede uitwerking.
- Optimalisatie op- en afritten:
De bestaande bruggen blijven bedoeld voor de snelle doorgaande fietsers. Het is belangrijk om te zorgen dat deze snelle routes makkelijk te bereiken zijn aan beide zijden van het Merwedekanaal. Daarom optimaliseren we de op- en afritten van de Baliebrug zodat fietsers en voetgangers veilig en gemakkelijk over de Baliebrug kunnen. Om deze reden is er eerder al een fietstunnel met nieuwe op- en afritten gebouwd bij de Nelson Mandelabrug.

Verkeerssituatie

Bewoners maken zich zorgen over de veiligheid

Mogelijke maatregel is:

- Herinrichting vervolgroutes:

Het onderzoeken van de eventuele benodigde aanpassingen aan de vervolgroutes door de wijk. In het verlengde van de wandel- en fietsbrug gaat het aantal fietsers door de wijk toenemen.

De modelberekeningen die voor de variantenstudie zijn uitgevoerd, laten zien dat het fietsverkeer vanaf de brug zich vrij snel verspreid door de wijk,

- Richting Rivierenwijk (via bijvoorbeeld de Jekerstraat en de Merwedekade),
- Richting de Van Zijstweg (via de Voorsterbeeklaan) en
- Richting de Croeselaan ('rechtdoor' over de Heycopstraat).

Met name in de Heycopstraat moet goed bekeken worden of een eventuele (gedeeltelijke) herinrichting noodzakelijk is. Hierbij zal gekeken worden naar de situatie bij de school de Kleine Dichter, de kruising met de Croeselaan, naar zijstraten die uitkomen op de Heycopstraat en de uitritten van verschillende parkeergarages. Na de besluitvorming over de brug naar de Heycopstraat vindt er een onderzoek plaats naar de eventueel benodigde aanpassingen op de vervolgroutes door de wijk.

Er wordt aandacht gevraagd voor parkeeroverlast.

Mogelijke maatregel is:

- Invoeren betaald parkeren:

In de omgevingsvisie deel 2 is opgenomen dat het gefaseerd invoeren van betaald parkeren in Dichterswijk Zuid onderdeel is van de mobiliteitsmaatregelen voor de 4.000 woningen in Merwede. Het invoeren van betaald parkeren in Dichterswijk zonder draagvlakmeting is dus gekoppeld aan de beperkte verkeersruimte in deelgebied 5. Invoering moet gebeuren voor de eerste bewoners deelgebied 5 komen, wat nog even duurt. Na besluit van de raad over de omgevingsvisie deel 2 gaan we over betaald parkeren in gesprek met de buurt. Daarbij kan naar voren halen van het invoeren in Dichterswijk een mogelijke uitkomst zijn. Daarnaast kan betaald parkeren worden ingevoerd na een draagvlakmeting. Er zijn de afgelopen jaren verschillende draagvlakmetingen uitgevoerd in Dichterswijk Zuid. In eerdere stemmingen in een groter gebied was telkens een meerderheid tegen betaald parkeren. Er is recent, in samenwerking met bewoners, een aanpassing in de gebiedsindeling gemaakt. In deze nieuwe gebieden vindt begin 2021 opnieuw een draagvlakmeting plaats.

Bewoners willen meer en beter betrokken zijn en geïnformeerd worden.

Maatregel is:

- Betrekken bewoners:

Bewoners worden actief betrokken bij de verdere uitwerking van de verschillende projecten.

Er is daarnaast steeds een aanspreekpunt vanuit de gemeente die de samenhang bewaakt tussen de projecten.

Bouwoverlast

Bewoners ervaren versnipperde communicatie over bouwwerkzaamheden

Maatregel is:

- Coördinatie informatievoorziening vanuit de gemeente:
We gaan zorgen dat bewoners weten wat er gaat gebeuren en dat spoorzoeken niet meer aan de orde is. De gemeente gaat werken aan coördinatie van de informatievoorziening over de verschillende projecten. Er komt een website waar de informatie over de verschillende projecten gebundeld te vinden is en een nieuwsbrief op de website voorzien van een hinderkalender en met contactinformatie voor de verschillende projecten. Niet alleen van de bouwprojecten, maar ook van andere projecten zoals de herinrichting van de Croeselaan en het Ringparkinitiatief. Daarnaast gaan we met aannemers in overleg over bredere verspreiding van informatiebrieven in Dichterswijk.

Bewoners maken zich zorgen over ontbreken afstemming tussen de projecten

Maatregel is:

- Afstemmingsoverleg ontwikkelaars en bouwers:
In principe is het aan de ontwikkelaars en bouwers om de hinder voor de omgeving te beperken. Gemeente organiseert regelmatig een afstemmingsoverleg met de verschillende bouwers en ontwikkelaars en spreekt hen aan op het afstemmen van werkzaamheden en het waar mogelijk voorkomen van overlast.

5. Vervolg

Van (mogelijke) maatregelen naar projecten

De maatregelen gericht op het tegengaan van bouwoverlast in Dichterswijk hebben nu al de volle aandacht. Na vaststelling van de omgevingsvisie deel 2 worden deze maatregelen, samen met bewoners, in samenhang met elkaar verder uitgewerkt.

De mogelijke maatregelen worden vervolgens omgezet of opgenomen in projecten. Voor elk van de projecten komt er een eigen projectplan, met aandacht voor participatie van de omgeving. Zo zal de inpassing van de aanlanding van de brug onderdeel zijn van het project 'brug Heycopstraat'. Enkele maatregelen vormen straks samen een project, zoals het aanpassen van de vervolgroutes en het vergroenen van de wijk.

Betrokkenheid wijk

Gezien de vele ontwikkelingen in en om de wijk ondersteunen we de wens van bewoners om in gesprek te blijven. Dit doen we vanuit Merwedekanaalzone in samenwerking met het wijkbureau en de gebiedscoördinator. De Buurtagenda is hiervoor het startpunt.

Bewoners en andere belanghebbenden vragen we actief mee te denken over de uitvoering van de Buurtagenda. Dit gebeurt via de verschillende projecten. Per project wordt straks participatie opgezet. Er is daarnaast steeds een aanspreekpunt vanuit de gemeente die de samenhang bewaakt tussen de projecten.

6. Middelen

Om de voorgestelde maatregelen mogelijk te maken zijn middelen nodig om de maatregelen te bekostigen. De gemeente heeft middelen gereserveerd voor de fietsverbindingen rondom de Merwedekanaalzone in de programmabegroting.

Daarnaast gaan we bij de uitvoering zoveel mogelijk combinaties zoeken met bestaande onderhoudsbudgetten voor de wegen (werk-met-werk) en gemeentelijk beleid met bijbehorende bekostigingsmogelijkheden.

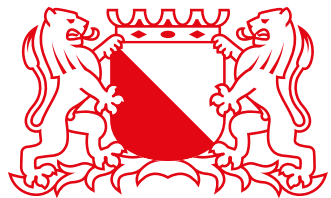
Voorbeelden hiervan zijn:

- Bijdrage uit groenprogramma als er bomen worden toegevoegd;
- Bijdrage uit het rioleringsprogramma voor verbetering van klimaatadaptatie (bijvoorbeeld minder of meer open verharding ten behoeve van waterafvoer).

Er zijn ook verschillende subsidies voor bewonersinitiatieven:

- Waterproof030 heeft tips en subsidies om in te spelen op de toename van regenval. Door bijvoorbeeld tegels te vervangen voor groen of groene daken aan te leggen stroomt het water langzamer richting de riolering.
- Het Hoogheemraadschap heeft subsidie beschikbaar voor 'blauwe' bewonersinitiatieven.
- Er is een ophaalactie voor stenen uit de tuin, om de tuin groener te kunnen maken.
- Uit het initiatievenfonds van de gemeente kunnen bijvoorbeeld geveltuinten worden aangelegd of budget worden verstrekt voor het opwaarderen van een speeltuin of voor een buurtactiviteit.

Gemeente Utrecht

Bezoekadres: Stadsplateau 1, 3533 JE Utrecht
Postadres: Postbus 8406, 3503 RK Utrecht
Telefoon: 030 - 286 00 00